

9. Zinchenko V.M. (2012). Do pytan'nia pro sutnist i znachennia okhoronnoi funktsii prava. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava – Journal of Kyiv University of Law*, 3, 45–47. URL: [http://kul.kiev.ua/images/chasop/2012\\_3/44.pdf](http://kul.kiev.ua/images/chasop/2012_3/44.pdf)
10. Ivchenko A.O. (2002). Tlumachnyi slovnyk ukrainskoi movy. Kharkiv: Folio.
11. Kovalenko A.A. (2019). Funktsii ta zavdannia finansovoho prava: problemy teorii i praktyky: dys. d-ra yuryd nauk. Kyiv.
12. Kovalchuk O.M., Khavruk V.O. (2012). Tsinnist prava v sotsiolohichnomu pidkhodi do pravorozuminnia. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava – Journal of Kyiv University of Law*, 2, 15–18.
13. Kurinnyi Ye. (2016). Obiekt ta predmet ukrainskoho administratyvnoho prava: zmistovna ta aksiolohichna sutnist katehorii. *Publichne pravo – Public Law*, 1 (21), 43–51.
14. Lutskyi R.P. (2017). Teoretyko-pravovi zasady formuvannia ta rozvytku suchasnoho pozytyvnoho prava. *Doctor's thesis*. Kyiv.
15. Novyi tlumachnyi slovnyk ukrainskoi movy: u 4 t. (1998). / Eds.: V.V. Yaremenko i O.M. Slipushko. Vol. 4. Kyiv: Akonit.
16. Petrushenko V.L. (2005). Filosofiia znannia: ontolohiia, epistemolohiia, aksiolohiia: monohrafiia. Lviv: Akhill.
17. Riabovol T.L. (2019). Do pytan'nia pro sotsialnu tsinnist prava. *Pravo ta derzhavne upravlinnia – Law and State administration*, 2 (35). Vol. 1, 30–36. DOI <https://doi.org/10.32840/pdu.2-1.5>.
18. Sytar I.M. (2008). Ontolohichni funktsii prava. *Candidate's thesis*. Lviv.
19. Skakun O.F. (2014). Teoriia prava i derzhavy: pidruchnyk. Kyiv: Alerta.
20. Teoriia derzhavy i prava: pidruchnyk (2018). Chief Ed. O. M. Bandurka; MVS Ukrainy, Kharkiv. nats. un-t vnutr. sprav. Kharkiv.
21. Shcherbyna V.I. (2008). Funktsii trudovoho prava. *Doctor's thesis*. Akad. mytnoi sluzhby Ukrainy. Dnipropetrovsk.

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.7.1.27>

## ISTOTA WSPÓLDZIAŁANIA PROKURATORA, ŚLED CZEGO I JEDNOSTEK OPERACYJNYCH W PROWADZENIU NIEPISANYCH CZYNNOŚCI DOCHODZENIOWYCH (POSZUKIWAWCZYCH)

**Yaroslav Kostohryz**

*prokurator Podolskiej Prokuratury Okręgowej (Kijów, Ukraina)*

ORCID ID: 0000-0002-1894-0952

e-mail: [yaroslavkostohryz@ukr.net](mailto:yaroslavkostohryz@ukr.net)

**Adnotacja:** Znaczenie artykułu polega na tym, że wśród naukowców brakuje obecnie kompleksowego badania dotyczącego interakcji prokuratora, śledczego i jednostek operacyjnych podczas przeprowadzania niepisanych czynności dochodzeniowych (poszukiwawczych), co warunkuje potrzebę dokładnego specjalistycznego opracowania tego problemu. Na podstawie analizy systemowej prac naukowych i norm prawnych autor zaproponował własną definicję pojęcia „Współdziałanie prokuratora, śledczego i jednostek operacyjnych podczas przeprowadzania niepisanych czynności dochodzeniowych (poszukiwawczych)”, a mianowicie, że jest ona aktywna, ukierunkowana, uzgodniona w miejscu, czasie i celu wspólnej działalności niezależnych podmiotów administracyjnych, przeprowadzana na zasadach planowych i ściśle zgodnie z przyznanymi uprawnieniami, ma charakter konspiracyjny (niewypowiedziany) i ma na celu uzyskanie informacji o przestępstwie i osobie, która go popełniła. Ponadto uzasadniona jest potrzeba legislacyjnego zdefiniowania pojęcia „współdziałanie”, o czym opowiedziało się 77,57% badanych. Zmiany te mają na celu bardziej szczegółowe uregulowanie tej działalności i poprawę skuteczności prowadzenia niepisanych czynności dochodzeniowych (poszukiwawczych) w postępowaniu karnym.

**Słowa kluczowe:** współdziałanie, prokurator, śledczy, jednostki operacyjne, niepisane czynności dochodzeniowe (poszukiwawcze), postępowanie karne.

## THE ESSENCE OF THE COOPERATION BETWEEN THE PROSECUTOR, THE INVESTIGATOR AND THE OPERATIONAL SUBDIVISIONS DURING CONDUCTING UNDERCOVER INVESTIGATIVE ACTION

**Yaroslav Kostohryz**

*Prosecutor*

*Podolsk District Prosecutor's Office (Kyiv, Ukraine)*

ORCID ID: 0000-0002-1894-0952

e-mail: [yaroslavkostohryz@ukr.net](mailto:yaroslavkostohryz@ukr.net)

**Abstract.** The relevance of the article is that among scientists, at present, there is no comprehensive study on the cooperation between prosecutors, investigators and operational subdivisions during the undercover investigative actions, which necessitates a thorough specialized study of this issue. Based on a systematic analysis of scientific papers

and legislation, the author proposed his own definition of the concept “The cooperation between prosecutors, investigators and operational subdivisions during conducting undercover investigative actions”, namely, that it is an active, purposeful, coordinated in place, time and purpose common activity of administratively independent entities, which is carried out on a planned basis and in strict accordance with the powers granted, has a secret (implicit) nature, and is aimed at obtaining information about the criminal offense and the person who committed it. In addition, justified the need for a legislative definition of the concept of “cooperation”, as expressed by 77.57% of respondents. These changes are intended to regulate these activities in more detail and to improve the efficiency of the undercover investigative actions in criminal proceedings.

**Key words:** interaction, prosecutor, investigator, operative subdivisions, undercover investigative actions, criminal proceedings.

## СУТНІСТЬ ВЗАЄМОДІЇ ПРОКУРОРА, СЛІДЧОГО Й ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

*Ярослав Костогриз*

*прокурор*

*Подільської окружної прокуратури (Київ, Україна)*

*ORCID ID: 0000-0002-1894-0952*

*e-mail: yaroslavkostogryz@ukr.net*

**Анотація.** Актуальність статті полягає в тому, що нині немає комплексного дослідження, присвяченого взаємодії прокурора, слідчого й оперативних підрозділів під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій, що зумовлює потребу у ґрунтовному спеціалізованому опрацюванні цього питання. На підставі системного аналізу наукових праць і норм законодавства автором запропоновано власне визначення поняття «взаємодія прокурора, слідчого й оперативних підрозділів під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій»: вона є активною, цілеспрямованою, узгодженою за місцем, часом і метою спільною діяльністю незалежних один від одного в адміністративному відношенні суб'єктів, яка здійснюється на плановій основі й у чіткій відповідності з наданими повноваженнями, має конспіративний (негласний) характер, спрямована на отримання відомостей про кримінальне правопорушення й особу, котра його вчинила. Крім того, обґрунтовано необхідність законодавчого визначення поняття «взаємодія», про що висловилися 77,57% опитуваних. Вказані зміни покликані врегулювати цю діяльність і підвищити ефективність проведення негласних слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні.

**Ключові слова:** взаємодія, прокурор, слідчий, оперативні підрозділи, негласні слідчі (розшукові) дії, кримінальне провадження.

**Вступ.** Забезпечення швидкого, повного та неупередженого досудового розслідування кримінального провадження, ефективне виявлення та протидія злочинності як явища загалом зумовлені правильною координацією та взаємодією прокурора, слідчого й оперативних підрозділів. Для вирішення завдань кримінального провадження необхідні організація та забезпечення правильної процесуальної та тактичної взаємодії між суб'єктами проведення негласних слідчих (розшукових) дій (далі – НСРД).

Дослідженню інституту НСРД присвятили свої праці відомі науковці: Л.І. Аркуша, Б.І. Бараненко, Є.М. Блажівський, М.І. Бортун, О.В. Бочковий, Є.В. Бондаренко, В.І. Василичук, О.В. Геселев, М.Л. Грибов, О.В. Грибовський, Л.І. Данченко, Ю.М. Дьомін, О.М. Дроздов, І.В. Канфуї, В.В. Касько, І.М. Козьяков, В.В. Коваленко, В.А. Колесник, О.Б. Комарницька, С.С. Кудінов, Є.В. Лизогубенко, В.В. Луцик, Д.А. Нескоромний, Д.Й. Никифорчук, С.І. Ніколаюк, А.Д. Онофрейчук, А.С. Омеляненко, М.А. Погорецький, В.В. Поливода, М.А. Самбор, Д.Б. Сергеева, Є.Д. Скулиш, С.Р. Тагієв, О.С. Тарасенко, В.О. Шерудило, Р.М. Шехавцов, А.М. Щербаковський та ін.

Однак, незважаючи на велику кількість наукових праць, нині немає комплексного ґрунтового дослідження, присвяченого взаємодії прокурора, слідчого й оперативних підрозділів під час проведення НСРД. Більшість напрацювань висвітлюють загальні засади проведення НСРД, повноваження суб'єктів, використання результатів. Що стосується взаємодії, то вказане поняття розглянуто переважно у загальних рисах і зазвичай у контексті досудового розслідування загалом або ж окремих аспектів взаємодії, таких як взаємодія між слідчим та оперативним співробітником. Частина робіт описує виключно процесуальне керівництво чи судовий контроль. Вказані обставини зумовлюють потребу у ґрунтовному спеціалізованому дослідженні сутності взаємодії прокурора, слідчого й оперативних підрозділів під час проведення НСРД.

**Метою статті** є розкриття поняття, сутності, структурних елементів і форм взаємодії прокурора, слідчого й оперативних підрозділів під час проведення НСРД для врегулювання цієї діяльності та підвищення її ефективності.

**Основна частина.** Поняття «взаємодія» – це складний вид діяльності, правильне визначення якого має не тільки теоретичне, але й велике практичне значення, оскільки дає змогу правильно класифікувати різні форми взаємодії, що виникають між слідчим і оперативним підрозділом у ході досудового розслідування.

У юридичній літературі поняття «взаємодія» вживається зазвичай тоді, коли йдеться про взаємоузгоджену діяльність різних органів та організацій у боротьбі зі злочинністю та іншими правопорушеннями.

Так, одним із перших поняття взаємодії сформулював О.Р. Ратінов, котрий писав: «У процесуальному сенсі під взаємодією слідчих прокуратури й органів міліції розуміється заснована на законі, узгоджена діяльність незалежних один від одного в адміністративному відношенні органів слідства та дізнання, направлена

на розкриття і розслідування конкретного злочину шляхом найбільш доцільного поєднання методів і засобів, властивих цим органам». Н.В. Жогін і Ф.Н. Фаткулін визначають взаємодію між органами дізнання і досудового слідства як засновану на законі, узгоджену діяльність посадових осіб, спрямовану на розкриття злочину і викриття винних, припинення і попередження будь-якої злочинної діяльності та відшкодування заподіяного матеріального збитку шляхом найбільш раціонального поєднання методів, застосованих цими органами. О.М. Бандурка зазначає, що оперативні підрозділи діють не самі собою та виконують свої завдання не ізольовано, а у взаємодії з іншими підрозділами правоохоронних органів, використовуючи їхні можливості (Благута, 2014: 12).

Термін «взаємодія» слід відрізнити від таких схожих на нього за змістом понять, як «взаємозв'язок», «сприяння», «координація», «узгоджені дії», «надання допомоги» тощо, зміст яких варіюється у відповідних правових нормах або впливає з їхнього змісту.

Зокрема, у спеціальній літературі використовується термін «координація» (від лат. *co... i ordinatio* – погодження, узгодження) – узгодження, приведення у відповідність, встановлення взаємозв'язку між діями, поняттями, рухами тощо. Координація зусиль працівників правоохоронних відомств – механізм забезпечення такого узгодження. Вона дозволяє правильно визначити головні напрями, пріоритети діяльності, використовувати оптимальні форми та методи боротьби зі злочинністю. Взаємодія у сполученні з координацією сприяє централізації розслідування, підпорядкуванню цього процесу єдиному задуму, плану, що необхідно для повного і швидкого дослідження окремих питань розслідування, одночасного чи різночасного проведення слідчих та інших дій із метою подолання протидії зацікавлених осіб. В.Д. Зеленський висловився із приводу того, що взаємодія і координація у розслідуванні виражається у визначенні слідчим зон спільних з учасниками розслідування дій, у взаємному їх зв'язку та кожного з учасників, а також у підпорядкуванні цих дій цілям розслідування (Зеленський, 1989: 97).

Як зазначає В.В. Коваленко, під час координації перша сторона – організатор, керуючий компонент системи, тобто суб'єкт управління, а друга сторона є керованим компонентом, тобто об'єктом управління, якому немає потреби нести організаторський тягар (Коваленко, 2004: 197).

Вдалим вважаємо визначення взаємодії слідчих та оперативних підрозділів, подане О.О. Юхно. Під такою, на його думку, слід розуміти заснований на законі та відомчих нормативних актах координований за перспективними та проміжними цілями напрям діяльності адміністративно незалежних органів слідства та дізнання, який спрямовується слідчим чи прокурором і здійснюється у формі правових відносин за комплексного поєднання й ефективного використання повноважень, форм і методів, властивих кожному з них. Будучи процесуально і тактично правильно організованою, така спільна діяльність дозволяє об'єднати та більш ефективно використовувати кримінально-процесуальні й оперативно-розшукові можливості цих органів для досягнення спільної мети щодо розслідування злочинів, їх розкриття, запобігання та вирішення завдань кримінального процесу й ОРД (Юхно, 2012: 166).

Водночас, незважаючи на те, що у нормах кримінально-процесуального законодавства широко використовується термін «взаємодія», нині на законодавчому рівні немає визначення вказаного поняття.

Проведене опитування 740 прокурорів, слідчих і співробітників оперативних підрозділів за темою дисертаційного дослідження «Взаємодія прокурора, слідчого та оперативних підрозділів під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій» встановило, що 77,57% опитуваних (574 особи) висловилися за те, що поняття «взаємодія» потребує визначення у нормативно-правових актах, які регулюють проведення НСРД. Внесення таких змін до нормативно-правових актів, на нашу думку, зможе покращити якість та ефективність такої взаємодії загалом та в аспектах, що стосуються проведення окремих НСРД.

Для повного аналізу взаємодії прокурора, слідчого й оперативних підрозділів під час проведення НСРД як самостійної системи необхідно виокремити її структурні елементи та визначити її особливості в межах тієї діяльності, стосовно якої вона розглядається. Елементами структури досліджуваної системи є суб'єкти, які взаємодіють, відносини, що виникають у процесі їхньої спільної діяльності, об'єкти та мета спільної діяльності взаємодіючих суб'єктів. Для взаємодії потрібні: узгодженість цілей, місця і часу, відповідність вимогам закону і нормативним відомчим актам, поєднання найбільш важливих взаємодіючих суб'єктів, сил, засобів і методів.

Важливим елементом взаємодії є її мета. Уся діяльність взаємодіючих сторін повинна бути підпорядкована загальній меті – установленню істини у справі; істина ж може вважатися встановленою лише тоді, коли вона підтверджена даними, отриманими процесуальним шляхом. Цілі взаємодії визначаються тактичними, організаційними, технічними та іншими завданнями, вирішення яких сприяє якісному та своєчасному виявленню і розслідуванню злочину, правильному застосуванню законодавства, раціональності й ефективності слідчої діяльності тощо.

А.М. Порубов, формулюючи поняття взаємодії, зазначив, що це співробітництво, яке базується на спільній меті, а організація такої спільної діяльності побудована на повному узгодженні дій учасників взаємодії (Порубов, 1998: 88). Визначаючи поняття взаємодії, В.Ю. Шепитько акцентує увагу на тому, що у процесі спільної діяльності загальна мета (якісне і своєчасне розкриття і розслідування злочину) досягається «з найменшими витратами сил, засобів і часу» (Шепитько, 1998: 172).

Крім єдиної мети, яка є головною в організації взаємодії, необхідно враховувати й низку інших критеріїв: характер зв'язків прокурора, слідчого, оперативних та інших підрозділів між собою; строки здійснення спільних заходів, а саме конкретних НСРД; функції взаємодіючих суб'єктів; стосунок до системи органів,

котрі здійснюють оперативно-розшукову діяльність; ступінь конспірації; етапи здійснення спільних НСРД; форми взаємного інформаційного обміну.

Аналізуючи взаємодію слідчого й оперативних підрозділів, варто зазначити, що вони діють не самі та виконують свої завдання не ізольовано, а у взаємодії з іншими підрозділами правоохоронних органів, використовуючи їхні можливості. Взаємодія слідчих і оперативних підрозділів залежить від завдань, які вони виконують, і відомчої належності. Так, наприклад, вони можуть взаємодіяти за таких умов: між собою в межах ОВС (слідчий підрозділ – карний розшук – підрозділи боротьби з економічною злочинністю); з іншими неоперативними підрозділами свого органу внутрішніх справ (слідчий відділ – служба дільничних інспекторів міліції – патрульно-постова служба); зі слідчими й оперативними підрозділами іншого правоохоронного відомства (карний розшук і оперативно-розшуковий підрозділ пенітенціарної установи); з неоперативними підрозділами іншого правоохоронного відомства (зі слідчим відділом прокуратури, СБУ, податкової міліції) (Благута, 2014: 17).

Така взаємодія в ході досудового розслідування кримінального провадження відбувається за активної участі прокурора (прокурорський нагляд у формі процесуального керівництва) та під контролем із боку слідчого судді (дача дозволів на проведення слідчих і негласних слідчих (розшукових) дій).

До найбільш важливих і необхідних ознак ефективної взаємодії прокурора, слідчого та оперативних підрозділів під час проведення НСРД варто віднести наступні: єдність об'єкта впливу (злочинності); єдність мети і спільність завдань; правова регламентація взаємодії; взаємна зацікавленість у досягненні мети; розмежування компетенцій під час взаємодії; практична потреба у взаємодії; узгодженість або спільність дій; самостійність суб'єктів у виборі сил і засобів; надання взаємної допомоги і сприяння у взаємодії; взаємне інформування про хід і результати взаємодії; спільна відповідальність за встановлені правила і результати взаємодії.

Тож об'єктивно виникає і вимагає свого вирішення проблема організації взаємодії. Це передбачає насамперед: 1) постановку проблеми і формулювання завдань щодо її вирішення; 2) визначення сил, засобів і методів, які будуть задіяні; 3) розробку можливого спільного плану взаємодії; 4) визначення способів і засобів зв'язку, обміну інформацією; 5) здійснення контролю за ходом і результатом взаємодії; 6) підведення підсумків діяльності взаємодіючих суб'єктів.

Етапами взаємодії можуть бути підготовчий, основний і заключний. Підготовчий етап – це проведення робочих зустрічей, розробка спільних планів, доведення їх до виконавців. Основний етап – виконання спільних негласних слідчих (розшукових) дій і оперативно-розшукових заходів, їх корегування і доповнення, контроль за реалізацією, безпосереднє керівництво слідчими й оперативними підрозділами. Заключний етап – підбиття підсумків, аналіз зробленого, оцінка діяльності, підготовка інформації та подання за результатами спільних дій, прийняття нових управлінських рішень.

Умовами взаємодії прокурора, слідчого й оперативних підрозділів є вимоги, які пред'являються до цієї діяльності, а саме:

1) законність, обґрунтованість і доцільність рішення прокурора або слідчого судді про проведення відповідної негласної слідчої (розшукової) дії;

2) законність діяльності оперативного підрозділу під час виконання доручень слідчого, прокурора про проведення відповідної НСРД;

3) законність діяльності прокурора під час оцінки результатів проведення НСРД на предмет доказового значення у конкретному кримінальному провадженні.

Грунтуючись на понятті взаємодії, можна виділити головні засади її здійснення під час проведення НСРД у кримінальному провадженні. На наш погляд, під час взаємодії для досягнення високої ефективності розслідування його суб'єкти мають базуватися на таких засадах.

– взаємодія здійснюється у чіткій відповідності з вимогами законів, підзаконних нормативних актів, слідчої та прокурорської етики,

– така співпраця передбачає організуючу і керівну роль та особисту відповідальність кожного за своєчасне і якісне виконання покладених завдань;

– безперервність та узгоджене планування (за цілями, місцем, часом) негласних слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів відповідно до чинного законодавства;

– розмежування процесуальної й оперативно-розшукової компетенції суб'єктів взаємодії за належної самостійності оперативно-розшукових органів у межах чинного законодавства, зокрема у виборі способів і методів виконання письмових доручень слідчого, прокурора;

– використання передових методик, методичних рекомендацій у попередженні і розкритті кримінальних правопорушень;

– забезпечення збереження таємниці отриманої в ході проведення НСРД та ОРЗ інформації;

– використання усіх слідчих і оперативно-розшукових можливостей;

– відповідальність за виконане завдання.

Форми взаємодії можуть бути різними, проте мають відповідати таким загальним вимогам: прокурор, слідчий та оперативні підрозділи мають єдину мету; кожний співробітник діє в межах своєї компетенції, кожний суб'єкт цієї взаємодії керується своїми відомчими нормативними актами та функціональними обов'язками (посадовими інструкціями); взаємодія супроводжується взаємним інформуванням між прокурором, слідчим і співробітниками оперативних підрозділів, шляхом проведення взаємних інструктажів, службових нарад, засідань, конференцій, аналізів і підведення підсумків.

У наукових джерелах можна зустріти різний методологічний підхід до визначення форм взаємодії прокурора, слідчого й оперативних підрозділів. Опираючись на результати проведених досліджень та аналіз норм кримінального процесуального законодавства, О.М. Алексійчук до основних форм взаємодії відносить:

1) проведення оперативними співробітниками розшукових і слідчих дій за постановами та дорученнями слідчого;

2) сприяння оперативним співробітником слідчому під час проведення окремих слідчих дій;

3) інформування слідчого про результати застосування розшукових заходів, а саме тих, що не розкривають джерел інформації та методів їх проведення (Алексійчук, 2011: 156).

Вказаний підхід до аналізу форм взаємодії є досить поверхневим, а тому для більш детального розуміння в науковій літературі прийнято поділяти форми взаємодії на певні групи, тож під час дослідження вказаної теми, на нашу думку, доцільно за основу взяти поділ форм взаємодії між прокурором, слідчим та оперативними підрозділами на процесуальні (нормативно-правові), які впливають із положень Кримінального процесуального кодексу України (КПК України), законів України, котрими регулюється діяльність органів внутрішніх справ, Служби безпеки України (СБУ), прокуратури, та непроцесуальні (організаційно-тактичні), що регламентуються відомчими нормативними актами.

Процесуальна взаємодія, яка виникає між прокурором, слідчим та оперативними підрозділами під час проведення НСРД – це відносини, що виникають у процесі застосування кримінальних процесуальних норм, які визначають засади та порядок співробітництва між вказаними суб'єктами, але оперативно-розшукова діяльність, спрямована на виконання відповідних доручень і письмових вказівок слідчого, прокурора, регламентується не КПК України, а відповідними законами та підзаконними відомчими нормативно-правовими актами. Діяльність оперативного підрозділу із виконання рішень про проведення конкретної НСРД повинна відповідати не тільки вимогам кримінального процесуального законодавства, але й вимогам відомчих нормативно-правових актів.

Взаємодія може бути розглянута у двох аспектах. З одного боку, така взаємодія направлена не тільки на процесуальне встановлення фактів, що становлять предмет доказування, але й дає змогу спланувати версії, ефективно застосувати тактичні прийоми відповідно до соціально-психологічної характеристики особи підозрюваного, потерпілого чи свідка, а з іншого – взаємодія може мати на меті тільки встановлення обставин, вказаних у ст. 91 КПК України.

До процесуальних форм взаємодії, які найчастіше використовуються під час проведення НСРД за участі прокурора, слідчого й оперативного підрозділу, належать: прийняття рішення про проведення НСРД прокурором, слідчим або слідчим суддею; звернення до слідчого судді із клопотанням про проведення НСРД; доручення прокурором слідчому, органу досудового розслідування проведення у встановлений прокурором строк НСРД або вказівки щодо їх проведення; доручення слідчим проведення НСРД відповідним оперативним підрозділам; прийняття рішення під час проведення НСРД про використання задалегідь ідентифікованих (помічених) або несправжніх (імітаційних) засобів; прийняття рішення щодо заборони проведення НСРД; прийняття рішення щодо припинення подальшого проведення НСРД; прийняття рішення щодо продовження строків проведення НСРД; оформлення результатів проведення НСРД та використання результатів НСРД.

Водночас непроцесуальна взаємодія прокурора, слідчого й оперативних підрозділів у кримінальному провадженні, а також за його межами повинна відбуватися відповідно до вимог відомчих нормативно-правових актів.

До непроцесуальних (організаційно-тактичних) форм взаємодії належать такі: 1) організація (утворення) слідчо-оперативних груп, у складі яких є слідчі й оперативні працівники; 2) взаємний обмін інформацією між прокурором, слідчим і співробітником оперативного підрозділу; 3) спільне планування та координація роботи, спрямована на підготовку, організацію та проведення НСРД; 4) використання результатів оперативно-розшукової діяльності у процесі підготовки до проведення певної НСРД або їх комплексу; 5) взаємні консультації; 6) інструктаж оперативних працівників, безпосередньо залучених до НСРД і тактичних комбінацій; 7) внесення узгоджених коректив у спільний план заходів; 8) матеріально-технічне та криміналістичне забезпечення здійснення спільних заходів; 9) спільне використання техніки, засобів зв'язку і транспорту тощо.

За результатами нашого дослідження встановлено, що найчастіше використовуються у практичній діяльності саме взаємний обмін інформацією між прокурором, слідчим і співробітником оперативного підрозділу, взаємні консультації (440 респондентів, або 59,46%).

Крім того, широко використовується проведення службових нарад, засідань, конференцій, на що вказують 234 (31,62%) опитані співробітники правоохоронних органів. Цікаво, що найчастіше така форма взаємодії використовується працівниками оперативних підрозділів, за що висловилися 59,22% опитаних, а найменш часто – прокурорами (13% респондентів).

Аналіз непроцесуальних (організаційних) форм взаємодії свідчить про те, що вони породжені процесуальними формами та за своїм призначенням сприяють більш раціональному й ефективному використанню останніх.

**Висновки.** Підсумовуючи викладене, взаємодію прокурора, слідчого й оперативних підрозділів під час проведення НСРД можна визначити як активну, цілеспрямовану, узгоджену за місцем, часом і метою спільну діяльність незалежних один від одного в адміністративному відношенні суб'єктів, яка здійснюється

на плановій основі й у чіткій відповідності з наданими повноваженнями, має конспіративний (негласний) характер, спрямована на отримання відомостей про кримінальне правопорушення й особу, котра його вчинила. Крім того, поняття «взаємодія» потребує визначення у нормативно-правових актах, які регулюють проведення НСРД, на що вказують результати проведеного опитування (77,57% опитуваних (574 особи) вважають доречним внесення таких змін). Вказані зміни покликані врегулювати цю діяльність і підвищити ефективність проведення НСРД у кримінальному провадженні.

#### Список використаних джерел:

1. Алексійчук О.М. Організація взаємодії органів і підрозділів внутрішніх справ при розкритті та розслідуванні умисних убивств. *Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності*. 2011. № 2. С. 154–159.
2. Благута Р.І., Климчук М.П., Сакал В.М., Цуцкірідзе М.С. Взаємодія слідчих та оперативних підрозділів під час досудового розслідування : навчальний посібник. Київ : Інтерсервіс. 2014. 216 с.
3. Зеленский В.Д. Организация расследования преступлений: Криминалистические аспекты. Ростов-на-Дону : Изд-во Рост. ун-та, 1989. 152 с.
4. Коваленко В.В. Організація профілактики економічної злочинності в Україні : дис. ... док. юрид. наук : 12.00.07. Харків : НУВС, 2004. 398 с.
5. Порубов А.Н. Взаимодействие как процессуальная и профессиональная функция следователя, эксперт и органа дознания. *Вопросы криминологии, криминалистики и судебной экспертизы*. 1998. Вып. 13. С. 88.
6. Шепитько В.Ю. Криміналістика. Криміналістична тактика і методика розслідування злочинів : підручник. Харків : Право, 1998. 376 с.
7. Юхно О.О. Окремі аспекти взаємодії слідчих та інших підрозділів органів внутрішніх справ під час розслідування злочинів. *Митна справа*. 2012. № 2 (80). С. 164–168.

#### References:

1. Aleksiiichuk, O.M. Orhanizatsiia vzaiemodii orhaniv i pidrozdiliv vnutrishnikh sprav pry rozkrytti ta rozsliduvanni umysnykh ubyvstv [The organization and cooperation of departments of internal affairs in the detection and investigation of premeditated murder]. *Problemy pravoznavstva ta pravoohoronnoi diialnosti*. 2011. № 2. P. 154–159 [in Ukrainian].
2. Blahuta, R.I., Klymchuk, M.P., Sakal, V.M., Tsutskiridze, M.S. Vzaiemodiia slidchykh ta operatyvnykh pidrozdiliv pid chas dosudovoho rozsliduvannia [Cooperation between investigative and operational units during the pre-trial investigation]: navch. posibnyk. Kyiv: Interservis. 2014. 216 p. [in Ukrainian].
3. Zelenskij, V.D. Organizaciya rassledovaniya prestuplenij: Kriminalisticheskie aspekty [The organization of the investigation of crimes: Forensic Aspects]. Rostov-na-Donu: Izd-vo Rost. un-ta, 1989. 152 p. [in Russian].
4. Kovalenko, V.V. Orhanizatsiia profilaktyky ekonomichnoi zlochyynnosti v Ukraini [Organization of economic crime prevention in Ukraine]: dys. ... dok. yuryd. nauk: 12.00.07. Kharkiv: NUVS. 2004. 398 p. [in Ukrainian].
5. Porubov, A.N. Vzaimodejstvie kak processual'naya i professional'naya funkciya sledovatelya, eksperat i organa doznaniya [The cooperation as a procedural and professional function of the investigator, expert and body of inquiry]. *Voprosy kriminologii, kriminalistiki i sudebnoj ekspertizy*. 1998. Vyp. 13. P. 88 [in Russian].
6. Shepytko, V.Iu. Kryminalistyka. Kryminalistychna taktyka i metodyka rozsliduvannia zlochyyniv [Criminalistics. Forensic tactics and methods of crime investigation]: pidruchnyk. Kharkiv: Pravo. 1998. 376 p. [in Ukrainian].
7. Iukhno, O.O. Okremi aspekty vzaiemodii slidchykh ta inshykh pidrozdiliv orhaniv vnutrishnikh sprav pid chas rozsliduvannia zlochyyniv [Some aspects of the interaction of investigators and other units of internal affairs during the investigation of crimes]. *Mytna sprava*. 2012. № 2 (80). P. 164–168 [in Ukrainian].